

PROEFLESSENSERIE

GROEP 3

Technisch lezen & Begrijpend lezen

Mei 2025

MAAK(T) LEZEN LEUK

Wat leuk dat je Actief Leren Lezen gaat uitproberen met je groep!

Van de eerste les technisch- en begrijpend lezen hebben we een interactief filmpje gemaakt dat je kunt inzetten in de groep. Juf Geja zal de leerlingen online lesgeven. Regelmatig zal het filmpje op pauze gezet moeten worden door de leerkracht, omdat de leerlingen voor zichzelf gaan oefenen, met een maatje gaan oefenen, of iets gaan overleggen met hun maatje. Soms moet er iets uitgedeeld worden. Dit wordt allemaal aangegeven tijdens de les. Zet de video op pauze wanneer de pauzeknop verschijnt. Je hebt hiervoor tien seconden voordat de video weer verder gaat. Zijn je leerlingen klaar met de opdracht? Dan speel je de video weer verder af. Het is handig om het filmpje alvast te bekijken ter voorbereiding en luister zelf ook goed mee tijdens de les.

Een onderdeel van de leesles is zelfstandig lezen. Het is daarom belangrijk dat alle leerlingen een zelfgekozen leesboek hebben voor dat moment. Denk hierbij aan een passend AVI-boek uit de bibliotheek. Als afsluiting van het zelfstandig lezen is het goed om de leerlingen te laten praten over het leesboek dat ze aan het lezen zijn. Hiervoor is 'Boekenpraat' ontwikkeld. Enkele vragen uit Boekenpraat zijn te vinden in de handleiding. Daarbij gaan wij ervan uit dat de leerlingen al verschillende leesdoelen aangeboden hebben gekregen. Het kan zijn dat dit niet geheel aansluit bij wat je al hebt aangeboden met je huidige leesmethode. We raden het aan de proeflessen naast de lessen van je huidige leesmethode te geven – als dit organisatorisch mogelijk is – om de doorgaande lijn te waarborgen. Lukt dit niet, dan is het goed om je hier bewust van te zijn.

Differentiatie

De groep zal bestaan uit sterke lezers, gemiddelde lezers en risicolezers. Voor de risicolezers hebben we extra lessen toegevoegd voor de extra instructie. Tijdens het vrij lezen kun je de les nog een keer herhalen met deze leerlingen. Uiteraard kunnen deze vervangen worden door andere teksten waarin leesmoelijkheden, passend bij de onderwijsbehoefte van de leerlingen, zitten.

Voor de sterke lezers die al verder zijn in hun leesontwikkeling dan de basisgroep, hebben we verrijksopdrachten toegevoegd aan dit proeflessenpakket. Deze opdrachten kunnen ingezet worden als de basisleerlingen en risicolezers de basisinstructie volgen. Bij sommige opdrachten zijn instructiefilmpjes gemaakt die in de app te vinden zijn. De sterke leerlingen doen wel mee met de begrijpend leeslessen.

De App

Om de leerlingen zelfstandig de lessen te laten verwerken, is er ook de mogelijkheid om met de app te werken. Alle lessen zijn ingesproken, de leerlingen kunnen meelesen met de ingesproken lessen en op deze manier de lessen nogmaals herhalen. Tijdens de proeflessenserie kunnen jullie gebruikmaken van de app.

Overzicht van de lessen

Met deze proeflessenserie kun je een week aan de slag. Op de volgende pagina kun je zien hoeveel tijd er voor ieder onderdeel nodig is. Hiermee kun je aan de hand van je rooster een weekplanning maken.

Tot slot

Werken met Actief Leren Lezen is, net als leren lezen zelf, een proces. Je probeert nu halverwege het schooljaar een andere manier van aanvankelijk lezen, dus wees je ervan bewust dat het wellicht anders is dan wanneer je direct vanaf het begin van het schooljaar met Actief Leren Lezen start. Leesplezier staat bij ons hoog in het vaandel, en daar zetten wij dan ook vol op in. Natuurlijk hopen wij dat je dit als leerkracht goed uitstraalt tijdens de leeslessen. We wensen je daarom vooral heel veel plezier met je groep, laat je verrassen door de mooie teksten en verhalen van Actief Leren Lezen!

Lukt er iets niet of heb je nog vragen?

Wij helpen je graag! Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

Technisch en begrijpend lezen

De proeflessenserie voor technisch- en begrijpend lezen groep 3 bestaat uit:

Handleiding leerkracht (les 129 t/m 133).....	5
Materialen voor alle leerlingen (les 129 t/m 133 - printen voor elke leerling).....	15
Handleiding leerkracht extra instructie risicolezers (les 124 & 126).....	21
Materialen extra instructie risicolezers (les 124 & 126 - printen voor risico lezers).....	24
Werkboek begrijpend lezen (les 130 & 133 - printen voor elke leerling).....	27
Woordrijen (les 129 & les 131 - printen voor elke leerling).....	32
Actieve werkvormen voor automatiseren en oefenen.....	39
Verrijksopdrachten voor de sterke lezers.....	43

Overige benodigheden:

- Wisbordjes
- Eén dobbelsteen per 2 leerlingen

Handleiding leerkracht

Begrijpend lezen & Technisch lezen

Groep 3

Onderdeel	Lessen per week	Tijdsduur per les
Technisch lezen / Begrijpend lezen 180 lessen 3 lesboeken	5	60 minuten 2 x 30 minuten verdelen Verlengde instructie en vrij lezen valt binnen deze tijd.
Woordenschat 1 woordplatenboek	5	20-30 minuten Les 1 en 2 15-20 minuten Les 3, 4 en 5
Spelling 3 werkboeken	5	20 minuten
Boekenkast AVI start t/m E5 150 boeken met 100 verschillende titels	5	15 minuten of meer
Voorlezen (advies)	5	15-30 minuten

Overzicht richtlijn tijdsduur lessen om in te plannen in dagrooster.

Les 129: Tweelettergrepige woorden beginnend met het voorvoegsel ver-

Planning

- Er zijn 2 lesmomenten van 30 minuten.

Herhalen van woorden met een bepaalde leesmoelijkheid

- Oefen de leesmoelijkheid door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met de aangeboden leesmoelijkheden uit voorgaande lessen oefenen hiermee aan de instructietafel.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van de moeilijkheden uit de voorgaande technisch leeslessen oefenen met:
  - * de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen;
  - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
  - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen;
  - * lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Les 129 ver-

Het vervoer

ver voer	ver keer	ver driet
vervoer	verkeer	verdriet
het vervoer	het verkeer	het verdriet

ver haal	ver schil	ver blijf
verhaal	verschil	verblijf
het verhaal	het verschil	het verblijf

Verliefd

'Ik verveel me,' zegt Pip.
'Verzin dan iets om te doen,' zegt pap.
Maar Pip weet niets.
'Vertel jij me een verhaal?' vraagt ze.
'Vergeet het maar,' zegt pap.
'En lees zelf.'
Hij geeft Pip een leesboek.
Het heet: *Poes is verliefd*.
Het lijkt Pip een heel leuk verhaal.
'Hoe loopt het af?' vraagt ze.
Maar pap zegt: 'Dat verlap ik niet.'

Nodig:

- **Kopieerblad woordrijen na les 129**

Doel van de les

Het lezen van woorden van twee lettergrepen beginnend met het voorvoegsel **ver-**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met de voorvoegsels **be-** en **ge-** uit de voorgaande lessen.

Aanbieden tweelettergrepige woorden beginnend met het voorvoegsel **ver-**:

- Vertel dat we woorden van twee lettergrepen gaan lezen die allemaal beginnen met **ver-**.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokken.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Wie verveelt zich? En wat is de oplossing?

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 130: Begrijpend lezen

Les 130

Een dier voor Guusje

1. Guusje wil een kat.
2. 'Mag ik een kat, mam?' vraagt ze.
3. Mam schudt nee.
4. 'Hè bah, daar komt niks van in.'
5. Boos loopt Guusje de tuin in.
6. Maar plots heeft ze een goed plan.
7. Als ze geen groot dier mag, dan maar kleintjes.
8. Ze vindt een worm, een spin, een rups en een slak.
9. En een vlieg, een bij, een tor en een mier.
10. Guusje laat haar beestjes los vlak bij haar bed.
11. Wat is dat leuk om te zien!
12. Die nacht droomt Guusje van haar beestjes.
13. Dan schrikt ze van mam bij haar bed.
14. 'Help, wat eng!' gilt mam.
15. 'Er zijn beestjes bij je bed!'
16. 'Nee, mam,' zegt Guusje.
17. 'Ik vind ze lief.'
18. Ze zijn zo klein, dat mag toch wel?'
19. Mam rilt.
20. 'Weet je wat: jij krijgt een kat.'
21. Maar breng die beestjes snel naar de tuin!'

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek behorend bij de les met elkaar beantwoord, door middel van het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen.

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch Lezen;
- of voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen het verhaal kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Visualiseren van de tekst

Voorbeelden van vragen:

- * Waar gaat de tekst over?
- * Wie komen er in de tekst voor?
- * Waar zijn ze?
- * Wat doen ze?
- * Wat gebeurt er?

Lesmoment 1

Om te beginnen wordt het verhaal met de hele groep gelezen. Stel vóór het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en visualiseer het verhaal.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat, en navragen hoe dat gevonden is:
  1. Wie vraagt of ze een kat mag? (Guusje vraagt of ze een kat mag – regel 1/2.)
  2. Waarom zegt mam: 'Hè bah'? (Mam zegt 'Hè bah' omdat ze geen zin heeft in een kat.)
  3. Waar gaat Guusje boos naartoe? (Guusje loopt boos de tuin in – regel 5.)
  4. Welke dieren vindt Guusje in de tuin? (Guusje vindt een worm, een spin, een rups, een slak, een vlieg, een bij, een tor en een mier in de tuin – regel 8/9.)
  5. Is Guusje bang voor spinnen? (Nee, Guusje is niet bang voor spinnen. Ze vangt er eentje en laat die los bij haar bed – regel 10.)

Evaluatie

Heel kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >> >>

Werkboek Begrijpend lezen

De leerlingen die dit kunnen, gaan zelfstandig aan de slag met de vragen uit werkboek 3, behorend bij deze les. Met de leerlingen die dit nog lastig vinden worden de vragen aan de instructietafel besproken door middel van modellen.

Lesmoment 2

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 3 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel. Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toe komen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 130 Een dier voor Guusje

1. Guusje is boos, want ze mag van mam geen kat (r. 1-5).
2. Het plan van Guusje is: als ze geen groot dier mag, dan maar kleintjes (r. 6/7).
3. Guusje mag nu wel een kat, omdat ze dan geen kleine beestjes meer vangt. Mam vond de beestjes eng (r. 14/15 en 20/21).
4. a
5. c

Tekst met blokjes en cirkels

1. d
2. c

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Met de korte schrijfpdracht onderaan worden de leerlingen aangemoedigd om vrijuit te schrijven. Zo zijn ze op een creatieve manier actief bezig hun gedachten te verwoorden. Het is vooral de bedoeling de leerlingen hier positief in te stimuleren, hoewel correcties natuurlijk ook noodzakelijk blijven.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Hoe kunnen leerlingen meerkeuzevragen beantwoorden

- Het antwoord is altijd terug te vinden in de tekst.
- Lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is.
- Zoek het antwoord op in de tekst / wijs aan waar het antwoord in de tekst staat.
- Lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je de goede denkt te zien!).
- Zet een rondje om het juiste antwoord.
- Als je niet weet wat het goede antwoord is, kan je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kan vinden.

Wanneer een leerling een vraag fout beantwoordt, is het zinvol om te vragen hoe hij of zij tot het antwoord gekomen is om te voorkomen dat er steeds weer een onjuiste oplossingsstrategie gebruikt wordt.

Tekst met blokjes en cirkels

Dit is een oefening in het kijken naar een tekst. Hierbij is het antwoord op de vraag niet altijd te vinden in dezelfde zin; het kan ook in een eerdere of latere zin staan.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle leerlingen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben om te lezen.

Les 131: Tweelettergrepige woorden eindigend op **-en**, dat zonder nadruk wordt uitgesproken (als **-un**)

Planning

- Er zijn 2 lesmomenten van 30 minuten.

Herhalen van woorden met een bepaalde leesmoelijkheid

- Oefen de leesmoelijkheid door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met de aangeboden leesmoelijkheden uit voorgaande lessen oefenen hiermee aan de instructietafel.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van de moeilijkheden uit de voorgaande technisch leeslessen oefenen met:
  - * de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen;
  - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
  - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen;
  - * lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Les 131
De deuren

deur	vlieg	doek
deur en	vlieg en	doek en
deuren	vliegen	doeken
de deuren	de vliegen	de doeken

fluit	vrouw	wang
fluit en	vrouw en	wang en
fluiten	vrouwen	wangen
de fluiten	de vrouwen	de wangen

Wat leuks voor mam
 Puk en Tom zoeken bloemen voor mam.
 Maar dat valt nog niet mee.
 Want in de tulpen kruipen wormen.
 Rond de lis zoemen wespen.
 Van de roos snoepen rupsen.
 De bloemen zijn stuk en niet mooi meer.
 Puk en Tom denken diep na.
 'Ik weet wat,' zegt Puk dan.
 'Mam krijgt geen bosje bloemen van ons.
 Maar een potje vol met bestjes.
 Dat is toch ook leuk?'

Nodig:

- **Kopieerblad woordrijen na les 131**

Doel van de les

Het lezen van woorden van twee lettergrepen eindigend op **-en**.

Lesmoment 1

Herhalen van woorden met de voorvoegsels **ge-**, **be-** en **ver-** uit de voorgaande lessen.

Aanbieden tweelettergrepige woorden eindigend op **-en**:

- Vertel dat we weer woorden van twee lettergrepen gaan lezen, maar nu komt er iets achter het woord dat ze al kunnen lezen: de letters **-en**. Deze uitgang spreek je zonder nadruk uit als **-un**.
- Woorden met een **-en** zijn vaak het meervoud (dan is het lidwoord altijd 'de') of een werkwoord.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokken.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Weet je wat een lis is? (Een bloem.)
Krijgt mam bloemen van Puk en Tom?

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Les 132: Oefening en herhaling

Les 132

Oom Ruud

'Oom Ruud komt op bezoek!' roept Mees.
Oom Ruud heeft veel voor Eef gedaan.
Hij heeft haar rugtas gemaakt.
En haar fietsband geplakt.
'Nu doe ik iets voor hem,' zegt Eef.
'Ik bak een kruidkoek!'
Eerst maakt Eef beslag.
Dat giet ze in een bakvorm.
Ze zet de vorm op de bakplaat.
Dan draait ze aan de knop.
De vorm met de koek wordt warm.
Het duurt lang voor de koek goed is.
Eef pakt haar boek.
Na een poos roept Mees: 'Wat gebeurt er?
De gang hangt vol met rook!'
'Help, ik vergat mijn koek,' roept Eef.
'Nu is hij pikzwart!'

De deurbel gaat.
Daar is oom Ruud al.
'Ik heb gebak gehaald!' roept hij.
Wat een geluk, denkt Eef.

Planning

- Er zijn 2 lesmomenten van 30 minuten.

Aanbieden verhaal

- Besteed bij het lezen aandacht aan de recent aangeleerde leesmoelijkheden.
- Lees langzaam en duidelijk, in gedeelten of per zin.
- Lees het gedeelte of de zin daarna nogmaals met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de rest van het verhaal.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met de leesmoelijkheden uit voorgaande lessen oefenen deze onder begeleiding.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de leesmoelijkheden oefenen met de woorden in de gele blokken van vorige lessen.
- Leerlingen die geen moeite hebben met de woorden oefenen met:
  - * het verhaal in het groene blok van vorige lessen;
  - * extra woorden van de kopieerbladen woordrijen van vorige lessen.
- Leerlingen die woorden en zinnen zonder spellen lezen, kunnen op hun niveau lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Nodig:

- Kopieerblad herhalingslessen met moeilijkheden vetgedrukt, les 132

Doel van de les

Oefenen van de leesmoelijkheden die tot nu zijn aangeboden, met nadruk op tweelettergrepige woorden die bestaan uit twee betekenisvolle woorden en woorden die beginnen met **ge-**, **be-** of **ver-**.

Lesmoment 1

Herhalen van de leesmoelijkheden uit voorgaande lessen.

- Bied nu het verhaal aan.
- Stel na het lezen vragen om te controleren of de leerlingen het verhaal hebben begrepen. Wat is het plan van Eef? Lukt dat plan?

Oom Ruud

'Oom Ruud komt op **bezoek!**' roept Mees.
Oom Ruud heeft veel voor Eef **gedaan**.
Hij heeft haar **rugtas gemaakt**.
En haar **fietsband geplakt**.
'Nu doe ik iets voor hem,' zegt Eef.
'Ik bak een **kruidkoek!**'
Eerst maakt Eef **beslag**.
Dat giet ze in een **bakvorm**.
Ze zet de vorm op de **bakplaat**.
Dan draait ze aan de knop.
De vorm met de koek wordt warm.
Het duurt lang voor de koek goed is.
Eef pakt haar boek.
Na een poos roept Mees: 'Wat **gebeurt** er?
De gang hangt vol met rook!'
'Help, ik **vergat** mijn koek,' roept Eef.
'Nu is hij **pikzwart!**'

De **deurbel** gaat.

Daar is oom Ruud al.

'Ik heb **gebak gehaald!**' roept hij.

Wat een **geluk**, denkt Eef.

>> VERVOLG >> >>

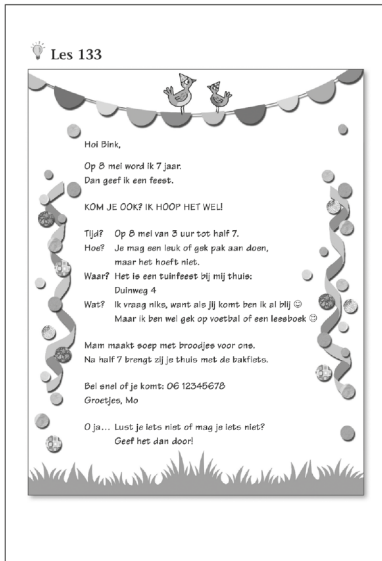
Lesmoment 2

De leerlingen lezen zelfstandig of in tweetallen nogmaals het verhaal.

Daarna is er tijd voor **differentiatie** en **zelfstandig lezen**.

Leerlingen die moeite hebben met recent aangeleerde moeilijkheden, kunnen gebruikmaken van het kopieerblad waarop deze vetgedrukt zijn.

Les 133: Begrijpend lezen

Mondelinge les

De leerkracht bespreekt door modellen de tekst met de leerlingen.

Duur van de les

2x 30 minuten

In het eerste lesmoment wordt de tekst met elkaar gelezen en besproken. Hierna worden de vragen uit het werkboek behorend bij de les met elkaar beantwoord, door middel van het modellen, waarna de leerlingen de antwoorden zelfstandig invullen.

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd voor het lezen, kunnen worden gebruikt

- om de les uit het werkboek af te maken;
- om zelfstandig een les te maken uit werkboek 1;
- voor herhaling of zelfstandige verwerking van de lessen Technisch Lezen;
- of voor het lezen van leesboeken.

Doel van de les

De leerlingen kunnen kort en in grammaticaal juiste en volledige zinnen navertellen wat er in de tekst staat. Ze kunnen de vragen goed beantwoorden.

Didactische werkvormen

Modellen, vragen stellen, samenwerken bij het beantwoorden van de vragen.

Lesmoment 1

Om te beginnen wordt de tekst met de hele groep gelezen. Stel vóór het lezen de volgende vragen:

- Wat gaan we doen?
- Hoe gaan we het doen?
- Wat voor soort tekst zie je hier?

De tekst van deze les is geen verhaal maar een uitnodiging voor een feestje.

Lezen van de tekst

- Lees de tekst hardop samen met de groep, in een rustig tempo.
- Stel vragen over de tekst en bespreek wat de bedoeling is van een uitnodiging.

Na het lezen

- Laat de tekst kort samenvatten, eerst heel kort ieder voor zich, daarna in het tafelgroepje, dan in de hele groep.
- Bespreek de volgende vragen door middel van terug laten zoeken in de tekst, aan laten wijzen waar het antwoord staat, en navragen hoe dat gevonden is:
  1. Wie wordt er 7 jaar? (Mo wordt 7 jaar, want hij schreef de uitnodiging.)
  2. Wat bedoelt Mo met 'Je mag een leuk of gek pak aan'? (Mo bedoelt dat je je mag verkleden als je dat leuk vindt.)
  3. Weet je wat een bakfiets is? (Een bakfiets is een fiets met een grote bak ervoor. Daar kunnen bijvoorbeeld kinderen in zitten.)
  4. De laatste zin is: 'Geef het dan door!' Wat betekent dat? (Dat betekent dat je even moet opbellen of het moet zeggen als je iets niet lust, of iets niet mag eten.)

Evaluatie

Heel kort navragen:

- Hoe ging het?
- Wat vond je moeilijk?
- Wat heb je geleerd?
- Zijn de doelen behaald?

>> VERVOLG >>>

Werkboek Begrijpend lezen

De leerlingen die dit kunnen, gaan zelfstandig aan de slag met de vragen uit werkboek 3, behorend bij deze les. Met de leerlingen die dit nog lastig vinden worden de vragen aan de instructietafel besproken door middel van modellen.

Lesmoment 2

De overige 30 minuten die zijn ingeroosterd, kunnen worden gebruikt om

- deze les en de bijbehorende rechterpagina uit werkboek 3 af te maken;
- zelfstandig een les uit werkboek 1 te maken (hierbij is lesboek 1 nodig);
- te lezen in het leesboek en de vragen hierbij maken.

De leerkracht neemt de leerlingen die moeite hebben met het maken van de opdrachten apart aan de instructietafel. Ook deze leerlingen besteden de rest van het tweede halfuur aan het lezen in hun boek. Het is de bedoeling dat alle kinderen aan lezen toe komen, bij voorkeur minstens 20 minuten van de Begrijpend lezen-les.

Antwoorden werkboek Begrijpend lezen bij les 133

1. Mo geeft een feest.
2. Het feest begint om 3 uur.
3. De mam van Mo brengt je thuis met de bakfiets.
4. b
5. c

Hoe gaat de tekst verder?

Antwoord c

Werken met het werkboek BL

De antwoorden uit het werkboek dienen gecorrigeerd te worden op juist taalgebruik en spelling. Indien nodig de fouten laten verbeteren door de leerling.

Met de korte schrijfpdracht onderaan worden de leerlingen aangemoedigd om vrijuit te schrijven. Zo zijn ze op een creatieve manier actief bezig hun gedachten te verwoorden. Het is vooral de bedoeling de leerlingen hier positief in te stimuleren, hoewel correcties natuurlijk ook noodzakelijk blijven.

Op de rechterpagina van het werkboek is nog een extra opdracht opgenomen.

Hoe kunnen leerlingen meerkeuzevragen beantwoorden

- Het antwoord is altijd terug te vinden in de tekst.
- Lees de vraag rustig door en bedenk voor jezelf wat het antwoord is.
- Zoek het antwoord op in de tekst / wijs aan waar het antwoord in de tekst staat.
- Lees dan alle mogelijke antwoorden (dus niet stoppen als je de goede denkt te zien!).
- Zet een rondje om het juiste antwoord.
- Als je niet weet wat het goede antwoord is, kan je de tekst nog een keer lezen om te zien of je het antwoord kan vinden.

Wanneer een leerling een vraag fout beantwoordt, is het zinvol om te vragen hoe hij of zij tot het antwoord gekomen is om te voorkomen dat er steeds weer een onjuiste oplossingsstrategie gebruikt wordt.

Hoe gaat de tekst verder?

De leerling leest de tekst aandachtig en bekijkt ook de illustratie. Hoe zal de tekst verdergaan? Alle antwoorden (a, b, c en d) worden overwogen. Tot slot wordt het rondje gezet om het juiste antwoord.

Lezen

Lezen leer je door het te doen. Het is daarom de bedoeling dat alle leerlingen tijdens het tweede lesmoment ook in hun leesboek lezen. Leerlingen die moeite hebben om de vragen in het werkboek af te maken, worden tijdens het tweede lesmoment geholpen aan de instructietafel, zodat ook zij gedurende de rest van de les tijd hebben om te lezen.

Materialen voor alle leerlingen

Lesboek les 129 t/m 133
(printen voor elke leerling)

Pf Les 129

ver-

Het vervoer

ver voer
vervoer
het vervoer

ver keer
verkeer
het verkeer

ver driet
verdriet
het verdriet

ver haal
verhaal
het verhaal

ver schil
verschil
het verschil

ver blijf
verblijf
het verblijf

Verliefd

‘Ik verveel me,’ zegt Pip.

‘Verzin dan iets om te doen,’ zegt pap.

Maar Pip weet niets.

‘Vertel jij me een verhaal?’ vraagt ze.

‘Vergeet het maar,’ zegt pap.

‘En lees zelf.’

Hij geeft Pip een leesboek.

Het heet: *Poes is verliefd*.

Het lijkt Pip een heel leuk verhaal.

‘Hoe loopt het af?’ vraagt ze.

Maar pap zegt: ‘Dat verklap ik niet.’

Les 130

Een dier voor Guusje

1. Guusje wil een kat.
2. 'Mag ik een kat, mam?' vraagt ze.
3. Mam schudt nee.
4. 'Hè bah, daar komt niks van in.'
5. Boos loopt Guusje de tuin in.
6. Maar plots heeft ze een goed plan.
7. Als ze geen groot dier mag, dan maar kleintjes.
8. Ze vindt een worm, een spin, een rups en een slak.
9. En een vlieg, een bij, een tor en een mier.
10. Guusje laat haar beestjes los vlak bij haar bed.
11. Wat is dat leuk om te zien!
12. Die nacht droomt Guusje van haar beestjes.
13. Dan schrikt ze van mam bij haar bed.
14. 'Help, wat eng!' gilt mam.
15. 'Er zijn beestjes bij je bed!'
16. 'Nee, mam,' zegt Guusje.
17. 'Ik vind ze lief.
18. Ze zijn zo klein, dat mag toch wel?'
19. Mam rilt.
20. 'Weet je wat: jij krijgt een kat.
21. Maar breng die beestjes snel naar de tuin!'

pf Les 131

De deuren

deur
deur en
deuren
de deuren

vlieg
vlieg en
vliegen
de vliegen

doek
doek en
doeken
de doeken

fluit
fluit en
fluiten
de fluiten

vrouw
vrouw en
vrouwen
de vrouwen

wang
wang en
wangen
de wangen

Wat leuks voor mam

Puk en Tom zoeken bloemen voor mam.

Maar dat valt nog niet mee.

Want in de tulpen kruipen wormen.

Rond de lis zoemen wespen.

Van de roos snoepen rupsen.

De bloemen zijn stuk en niet mooi meer.

Puk en Tom denken diep na.

‘Ik weet wat,’ zegt Puk dan.

‘Mam krijgt geen bosje bloemen van ons.

Maar een potje vol met beestjes.

Dat is toch ook leuk?’

Les 132

Oom Ruud

'Oom Ruud komt op bezoek!' roept Mees.

Oom Ruud heeft veel voor Eef gedaan.

Hij heeft haar rugtas gemaakt.

En haar fietsband geplakt.

'Nu doe ik iets voor hem,' zegt Eef.

'Ik bak een kruidkoek!'

Eerst maakt Eef beslag.

Dat giet ze in een bakvorm.

Ze zet de vorm op de bakplaat.

Dan draait ze aan de knop.

De vorm met de koek wordt warm.

Het duurt lang voor de koek goed is.

Eef pakt haar boek.

Na een poos roept Mees: 'Wat gebeurt er?'

De gang hangt vol met rook!'

'Help, ik vergat mijn koek,' roept Eef.

'Nu is hij pikzwart!'

De deurbel gaat.

Daar is oom Ruud al.

'Ik heb gebak gehaald!' roept hij.

Wat een geluk, denkt Eef.

Les 133

Hoi Bink,

Op 8 mei word ik 7 jaar.
Dan geef ik een feest.

KOM JE OOK? IK HOOP HET WEL!

Tijd? Op 8 mei van 3 uur tot half 7.
Hoe? Je mag een leuk of gek pak aan doen,
maar het hoeft niet.
Waar? Het is een tuinfeest bij mij thuis:
Duinweg 4
Wat? Ik vraag niks, want als jij komt ben ik al blij 😊
Maar ik ben wel gek op voetbal of een leesboek 😊

Mam maakt soep met broodjes voor ons.
Na half 7 brengt zij je thuis met de bakfiets.

Bel snel of je komt: 06 12345678
Groetjes, Mo

O ja... Lust je iets niet of mag je iets niet?
Geef het dan door!

Handleiding leerkracht

(extra instructie voor risicolezers)

Les 124: Tweelettergrepige woorden met het voorvoegsel ge-, dat zonder nadruk wordt uitgesproken (als gu-)

Planning

- Er zijn 2 lesmomenten van 30 minuten.

Herhalen van woorden met een bepaalde leesmoeilijkheid

- Oefen de leesmoeilijkheid door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met de aangeboden leesmoeilijkheden uit voorgaande lessen oefenen hiermee aan de instructietafel.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van de moeilijkheden uit de voorgaande technisch leeslessen oefenen met:
  - * de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen;
  - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
  - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen;
  - * lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Les 124 ge-

Het geklop

ge klop	ge voel	ge blaf
geklop	gevoel	geblaf
het geklop	het gevoel	het geblaf

ge tal	ge heim	ge bit
getal	geheim	gebit
het getal	het geheim	het gebit

Sla is gezond

'En nou geen gezeur, Pip,' zegt mam.
'Eet je bord gewoon leeg.
Geen gepiep en geen gepuf meer.
Ik heb er schoon genoeg van!
'Nou, ik vind het gemeen,' zegt Pip.
Mam maakt een boos gebaar.
'Stop met dat gehull!
Sla is heel gezond.'
'Ja, dat geloof ik wel,' zegt Pip.
'Kijk maar naar die slak.
Die geniet er ook van.'

Nodig:

- **Kopieerblad woordrijen na les 124**

Doel van de les

Het lezen van woorden van twee lettergrepen beginnend met het voorvoegsel ge-.

Lesmoment 1

Herhalen van de samengestelde woorden uit de voorgaande les.

Aanbieden tweelettergrepige woorden met het voorvoegsel ge-:

- Vertel dat we woorden van twee lettergrepen gaan lezen die allemaal beginnen met ge-. Leg uit dat dit altijd zonder nadruk wordt uitgesproken als gu-.
- Lees de woorden in de gele blokken.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Wat vindt mam dat Pip moet doen? En waarom doet Pip dat niet?

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Les 126: Tweelettergrepige woorden beginnend met be-, dat zonder nadruk wordt uitgesproken (als bu-)

Planning

- Er zijn 2 lesmomenten van 30 minuten.

Herhalen van woorden met een bepaalde leesmoeilijkheid

- Oefen de leesmoeilijkheid door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Aanbieden verhaal

- Lees heel langzaam en duidelijk de eerste zin voor.
- Lees daarna dezelfde zin samen met de leerlingen.
- Lees op dezelfde manier de andere zinnen.
- Lees ten slotte heel langzaam het hele verhaal achter elkaar door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.

Differentiatie

- Leerlingen die moeite hebben met de aangeboden leesmoeilijkheden uit voorgaande lessen oefenen hiermee aan de instructietafel.
- Leerlingen die geen moeite hebben met het lezen van de moeilijkheden uit de voorgaande technisch leeslessen oefenen met:
  - * de woorden in de gele blokken van deze les en de vorige lessen;
  - * het verhaal in het groene blok van deze en vorige lessen;
  - * extra woorden van de **kopieerbladen woordrijen** van deze en vorige lessen;
  - * lezen in een AVI-boek.

Zelfstandig lezen

De leerlingen lezen in hun leesboek.

De leerkracht

- helpt leerlingen aan de instructietafel;
- loopt rond, luistert bij elke leerling, vooral bij de leerlingen die nog niet aan de beurt zijn geweest, en geeft zo nodig aanwijzingen.

Les 126 **be-**

Het begin

be gin	be zoek	be zit
begin	bezoek	be zit
het begin	het bezoek	het bezit

be dank	be roep	be hang
bedank	beroep	behang
ik bedank	het beroep	het behang

Raf: Let op, ik bedenken een spel.
Ik draai steeds om wat ik bedoel.

Pip: Hoe bedoel je dat?

Raf: Nou, dan zeg ik: ik vind jou stom.
Maar ik bedoel: ik vind jou niet stom.
Let op, ik begin.

Pip: Je begint dus niet.

Raf: Ja, ik begin wel!

Pip: Je begint niet.

Pip: Dat is toch het spel?
Begrijp je?

Raf: Bekijk het maar, ik doe niet meer mee.

Pip: Je deed toch al niet mee!

Raf: Ik begrijp er niks meer van.

Nodig:

- **Kopieerblad woordrijen na les 126**

Doel van de les

Het lezen van woorden van twee lettergrepen beginnend met het voorvoegsel **be-**.

Lesmoment 1

Herhalen van samengestelde woorden en woorden met het voorvoegsel **ge-** uit de voorgaande lessen.

Aanbieden tweelettergrepige woorden beginnend met **be-**:

- Vertel dat we woorden van twee lettergrepen gaan lezen die allemaal beginnen met **be-**. Leg uit dat dit altijd zonder nadruk wordt uitgesproken als **bu-**.
- Lees met de groep de woorden in de gele blokken.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die ze niet kennen.

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Lesmoment 2

- Herhaal de woorden uit de gele blokken.
- Bied het verhaal uit het groene blok aan.
- Controleer of de leerlingen het verhaal begrijpen. Wat voor spel bedenkt Raf? Wie speelt dat spel het best?

Daarna is er tijd voor **differentiatie en zelfstandig lezen**.

Materialen extra instructie voor risicolezers

(Les 124 & 126 - printen voor risicolezers)

Les 124

ge-

Het geklop

ge klop

geklop

het geklop

ge voel

gevoel

het gevoel

ge blaf

geblaf

het geblaf

ge tal

getal

het getal

ge heim

geheim

het geheim

ge bit

gebit

het gebit

Sla is gezond

‘En nou geen gezeur, Pip,’ zegt mam.

‘Eet je bord gewoon leeg.

Geen gepiep en geen gepuf meer.

Ik heb er schoon genoeg van!’

‘Nou, ik vind het gemeen,’ zegt Pip.

Mam maakt een boos gebaar.

‘Stop met dat gehuil!

Sla is heel gezond.’

‘Ja, dat geloof ik wel,’ zegt Pip.

‘Kijk maar naar die slak.

Die geniet er ook van.’

Les 126

be-

Het begin

be gin

begin

het begin

be zoek

bezoek

het bezoek

be zit

bezit

het bezit

be dank

bedank

ik bedank

be roep

beroep

het beroep

be hang

behang

het behang

Raf: Let op, ik bedenk een spel.

Ik draai steeds om wat ik bedoel.

Pip: Hoe bedoel je dat?

Raf: Nou, dan zeg ik: ik vind jou stom.

Maar ik bedoel: ik vind jou niet stom.

Let op, ik begin.

Pip: Je begint dus niet.

Raf: Ja, ik begin wel!

Pip: Je begint niet.

Dat is toch het spel?

Begrijp je?

Raf: Bekijk het maar, ik doe niet meer mee.

Pip: Je deed toch al niet mee!

Raf: Ik begrijp er niks meer van.

Werkboek begrijpend lezen bij les 130 & 133

1 Hoe komt het dat Guusje boos is?

.....

.....

.....

2 Wat is het plan van Guusje?

.....

.....

.....

3 Hoe komt het dat Guusje aan het eind wel een kat mag?

.....

.....

.....

4 Lees zin 11.

Wat is leuk om te zien?

Wat is goed? Zet een O om a, b, c of d.

- a. De beestjes bij het bed van Guusje.
- b. De kat bij het bed van Guusje.
- c. Mam bij het bed van Guusje.
- d. Guusje bij haar bed.

5 Lees zin 14.

Hoe komt het dat mam gilt?

Wat is goed? Zet een O om a, b, c of d.

- a. De droom van mam was eng.
- b. De droom van Guusje was eng.
- c. Mam vindt de beestjes bij het bed van Guusje eng.
- d. Mam vindt Guusje eng.

Heb jij een dier? Of wil je een dier?

.....

.....

.....

.....

.....

Lees de tekst goed.

Raar

Een man heeft trek.

Hij gaat naar een eethuis.

Naast hem ploft een koe op een stoel.

Ze vraagt aan het meisje:

‘Mag ik een broodje kaas?’

‘Is dat niet raar?’ vraagt de man aan het meisje.

‘Een koe die een broodje kaas wil?’

Dat zie je toch nooit?’

‘Dat is waar,’ zegt het meisje.

‘Ze vraagt normaal altijd sap.’

1 Lees de zin waar voor staat.

Wie stelt de vraag aan het meisje?

- a. Het meisje.
- b. De man.
- c. Het broodje.
- d. De koe.

2 Lees de zin waar voor staat.

Wat zie je nooit?

- a. Een meisje met een broodje kaas.
- b. Een man in een eethuis.
- c. Een koe die een broodje kaas wil.
- d. Een koe in de wei.

1 Wie geeft een feest?

.....

.....

.....

2 Hoe laat begint het feest?

.....

.....

.....

3 Hoe ga je weer naar huis?

.....

.....

.....

4 Voor wie is de kaart?

Wat is goed? Zet een O om a, b, c of d.

- a. Voor Mo.
- b. Voor Bink.
- c. Voor mam.
- d. Voor Pip.

5 Wat voor feest is het?

Wat is goed? Zet een O om a, b, c of d.

- a. Een gek feest.
- b. Een kookfeest.
- c. Een tuinfeest.
- d. Een leesfeest.

Was jij wel eens op een feest?

.....

.....

.....

.....

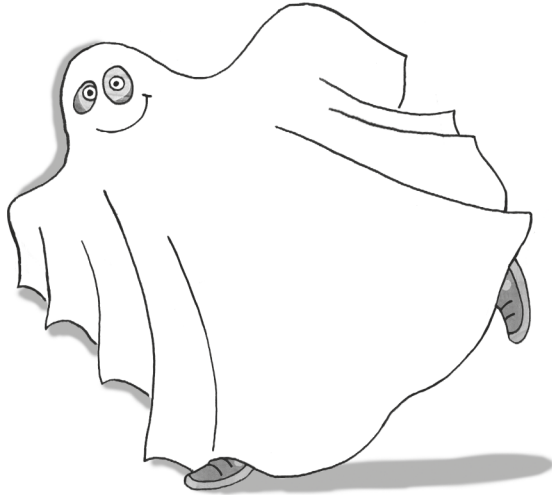
.....

.....

Dit is het begin van een tekst.
De tekst is niet af.

Het spook

Wil je een spook zijn?
Zoek dan een doek.
Die moet wit zijn.

Wat staat er nog meer in de tekst, denk je?

Wat is goed? Zet een O om a, b, c of d.

- a. Hoe maak je een doek schoon.
- b. Dat een spook echt is.
- c. Hoe je zelf een spook kan zijn.
- d. Dat een spook niet eng is.

Kopieerbladen extra woordrijen

(les 129 & les 131 - printen voor elke leerling)

Woorden na les 129

• *Woorden met ver-*

verbaasd	verdeel	verkeer	verpak
verband	verdien	verkeerd	verplaats
verbeeld	verdriet	verken	verschil
verberg	verdwaal	verklap	verschuif
verbind	verdwijnt	verknoei	verstand
verbleef	vergeet	verkoop	verstoor
verblijf	vergif	verlaat	verstop
verblind	vergis	verlang	vertrouw
verbod	vergroot	verliefd	verveel
verbouw	verhaal	verlies	vervoer
verbrand	verhuis	verloot	verwacht
verdacht	verjaag	vermist	verzin

Woorden na les 131

• *Meervouden op -en*

algen	heksen	masten	schoenen
armen	helmen	meeuwen	stoelen
balken	herten	mensen	tenten
banken	hoeken	mouwen	touwen
beesten	geiten	mutsen	treinen
bermen	jurken	nachten	tuinen
bergen	kaften	nesten	voeten
beuken	kasten	pauwen	vonken
boeken	kerken	pinken	vorken
boeren	kernen	polsen	vormen
bonken	kersen	pompen	vouwen
deuken	klauwen	pijlen	vrouwen
deuren	kleuren	planten	vuisten
feiten	koeken	raspen	wangen
fietsen	kousen	riemen	wespen
fouten	kuiten	ringen	wormen
geuren	lampen	ritsen	zorgen
haaien	liften	rupsen	
harpen	lijsten	schaatsen	

Woorden na les 131**• Meervouden op -en met s/z**

bons ..... bon zen ..... bonzen
gans ..... gan zen ..... ganzen
grens ..... gren zen ..... grenzen
hals ..... hal zen ..... halzen
huis ..... hui zen ..... huizen
kies ..... kie zen ..... kiezen
laars ..... laar zen ..... laarzen
luis ..... lui zen ..... luizen
muis ..... mui zen ..... muizen
neus ..... neu zen ..... neuzen
poes ..... poe zen ..... poezen
prijs ..... prij zen ..... prijzen
reis ..... rei zen ..... reizen
reus ..... reu zen ..... reuzen
saus ..... sau zen ..... sauzen
sluis ..... slui zen ..... sluizen

Woorden na les 131**• Meervouden met z, willekeurige volgorde**

huizen	bonzen	sauzen	neuzen
kiezen	luizen	ganzen	grenzen
laarzen	sluizen	reuzen	
muizen	halzen	muizen	

Woorden na les 131**• Meervouden op -en met f/v**

brief ..... brie ven ..... brieven
dief..... die ven ..... dieven
druif..... drui ven ..... druiven
duif ..... dui ven..... duiven
golf ..... gol ven ..... golven
larf..... lar ven..... larven
proef ..... proe ven ..... proeven
schroef ..... schroe ven ..... schroeven
slurf ..... slur ven ..... slurven
verf ..... ver ven ..... verven
wolf..... wol ven ..... wolven

Woorden na les 131**• Meervouden met v, willekeurige volgorde**

dieven	schroeven	wolven	druiven
verven	larven	brieven	proeven
duiven	golven	slurven	

Woorden na les 131

- **Meervouden op -en met aai/ooi/oei**

baai ..... baaien

boei..... boeien

draai ..... draaien

haai ..... haaien

koe ..... koeien

kooi..... kooien

vlaai ..... vlaaien

Woorden na les 131

- **Meervouden op -en met aai/ooi/oei, willekeurige volgorde**

koeien

vlaaien

kooien

haaien

draaien

baaien

boeien

Woorden na les 131

• *Werkwoorden*

aaïen	gingen	loeien	snurken
boeien	groeten	maaien	vormen
dooien	huilen	planten	vriezen
draaien	kiezen	proeven	zoenen
dreigen	kleuren	roeien	
duiken	kuchen	schaatsen	
fietsen	lachen	sneeuwen	

Woorden na les 131

• *Overige woorden op -en*

varken	keuken	oosten
buiten	eigen	westen

Actieve werkvormen voor automatiseren en oefenen

Actieve werkvormen Actief Leren Lezen

In dit document vind je verschillende actieve werkvormen die je kunt gebruiken in de klas. Deze werkvormen kun je gebruiken om variatie aan te brengen in je leeslessen. Bij het leren lezen is het echter belangrijk dat de nadruk ligt op het lezen zelf. Zorg er daarom voor dat je de actieve werkvormen functioneel inzet. Gebruik de actieve werkvormen naar eigen inzicht om bepaalde letters of leesmoeilijkheden te automatiseren of om de woordrijen of teksten spelenderwijs aan te bieden.

Alle werkvormen voor technisch en begrijpend lezen zijn in principe geschikt voor groep 3, groep 4 en groep 5. Daarnaast vind je op pagina 13-16 een aantal voorbeelden van circuits die je kunt inzetten in de klas: een lettercircuit voor begin groep 3, een leescircuit voor midden/eind groep 3, een woordenschatcircuit voor groep 3 en een leescircuit voor groep 4 en 5.

Bij elke werkvorm staat een icoontje dat aangeeft voor hoeveel leerlingen de opdracht het meest geschikt is. Je kunt de werkvormen naar eigen inzicht aanpassen om deze aan te laten sluiten bij een kleinere of grotere groep. Sommige werkvormen kunnen met aanpassingen ook individueel gedaan worden.

Deze opdracht kun je het best doen in tweetallen.

Deze opdracht kun je het best doen in tweetallen of in een klein groepje.

Deze opdracht kun je het best doen met de hele klas.

Facebookgroep

Ben je al lid van onze gesloten Facebookgroep 'Actief Leren Lezen – Uitwisseling van tips, ideeën en adviezen'?

Hierin vind je nog veel meer leuke ideeën en foto's van werkvormen in de praktijk.

Scan de
QR-code

Ben je op zoek naar meer inspiratie, of wil je ervaringen horen van onze leesspecialisten of andere ALL-leerkrachten? Kijk dan in het groene kader achter de inlog om te zien of er binnenkort weer een digitale inspiratiemiddag is.

Technisch lezen

Coöperatieve werkvormen om te oefenen met letters, woordtorentjes, woordrijen, zinnen en teksten. Alle werkvormen zijn geschikt voor groep 3, 4 en 5, tenzij anders aangegeven. Ben je op zoek naar meer werkvormen om te oefenen met letters (begin groep 3)? Zie dan het voorbeeldcircuit letters oefenen op pagina 13 van dit document.

Werkvormen waarbij je alleen het lesboek nodig hebt

Ik lees, jij wijst

De leerlingen lezen in tweetallen de letters, de woordtorentjes, de woordrijtjes of de tekst. De één leest, de ander wijst mee.

Zoek en wijs aan

Een leerling kiest uit de woordrij of tekst een woord en zegt dit hardop. De andere leerling zoekt het woord en wijst het aan.

Stap stap stap

Twee leerlingen lezen tegelijk de woorden van een woordrij en zettentussen elk woord een stap. Het is de bedoeling dat ze hun voet van de grond halen bij de start van elk woord, en dat het woord gelezen is voordat de voet weer wordt neergezet. Je kunt deze oefening ook doen met de woordtorentjes. De leerlingen zetten dan tussen elke stap van het woordtorentje ook een fysieke stap. Let er hierbij op dat het lezen vloeiend blijft en dat de leerling niet gaat hakken en plakken.

Beeld een woord uit – ideaal voor de woordrijen

Twee leerlingen lezen om en om alle woorden van een woordrij. De ene leerling kiest een woord dat hij/zij kan uitbeelden. De andere leerling raadt wat er is uitgebeeld.

Je mag niet lachen!

De leerlingen lezen samen tegelijk met hun gewone stem, dan om de beurt een woordrij of een stukje van de tekst met een gekke stem. Krijg je de ander aan het lachen? Dan heb je een punt.

Rap-lezen

In plaats van normaal lezen worden de woorden een rap. De leerlingen kunnen dit een paar keer oefenen en aan het einde van de les de rap laten horen (als ze dat willen).

Oeps, vergeten! – ideaal voor de woordrijen

De ene leerling leest een hele woordrij en bedenkt van tevoren welk van de woorden hij of zij expres gaat vergeten te lezen. De andere leerling leest en luistert goed mee, onthoudt het vergeten woord en mag aan het einde van de woordrij vertellen welke woord er is 'vergeten'.

Bewegend lezen

De leerlingen lezen tegelijk de woorden of de tekst terwijl ze een beweging uitvoeren, bijvoorbeeld 'terwijl je langzaam loopt', 'terwijl je springt', 'terwijl je huppelt' et cetera. Dit kan ook aan de tafels, dan kun je bijvoorbeeld 'terwijl je met je rechervoet wiebelt' of 'met één arm in de lucht' zeggen.

Verrijkingspakket voor de sterke lezers van groep 3

Voor de sterke technische lezers van groep 3 is het Verrijkingspakket ontwikkeld. Leerlingen die de technische leeslessen kunnen missen, mogen in die tijd met verrijkende opdrachten aan de slag. Voor de proeflessenserie zijn er drie opdrachten en de handleiding per les toegevoegd.

Bij de eerste opdracht (les 22) is een video beschikbaar in de app. Deze video's zijn gemaakt voor de lessen waarbij leerlingen iets moeten doen dat ze nog niet eerder hebben gedaan.

Verrijkingspakket: handleiding per les

Les 22: Dobbel en schrijf

Doel: de leerling schrijft een verhaal aan de hand van de uitkomsten van een dobbelsteen.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, creatief schrijven.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les ga je een verhaal schrijven, maar een dobbelsteen bepaalt over wie je schrijft, wat er gebeurt en waar het verhaal zich afspeelt.
- Gooi drie keer met een dobbelsteen. De eerste keer bepaalt het aantal ogen op de dobbelsteen over wie het verhaal gaat, de tweede keer wat er gebeurt en de derde keer waar het verhaal zich afspeelt.
- Schrijf je verhaal op en bedenk er ook een mooie titel voor.

Antwoord

Een zelfbedacht verhaal is nooit fout, maar de hoofdpersoon, gebeurtenis en plaats waar het zich afspeelt, moeten overeenkomen met de opties bij deze les. Beoordeel deze opdracht naar eigen inzicht en op het niveau van de leerling. Ga hierover in gesprek met de leerling.

Les 23: De uitvinding van de eeuw

Doel: de leerling beschrijft aan de hand van vijf eisen een zelfbedachte uitvinding.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen, creatief lezen, creatief schrijven.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les ga je een uitvinding bedenken. Eerst lees je een tekst over een andere zelfbedachte uitvinding, Sjef Kokkie. Schrijf onder de voorbeeldtekst of jij Sjef Kokkie ook zou gebruiken en leg uit waarom wel of niet.
- Bij de omschrijving van je uitvinding schrijf je in ieder geval de volgende dingen op: de naam van je uitvinding, wat je uitvinding doet, hoe je uitvinding eruitziet, waarom het een goede uitvinding is en wie je uitvinding gaat gebruiken. Je mag natuurlijk meer dingen bedenken. Als je meer ruimte nodig hebt voor je tekst, vind je die vanaf pagina 52. Daar kun je er ook een tekening bij maken.
- Bedenk eerst wat je op wilt schrijven, en schrijf het daarna pas op.
- Lees na wat je hebt geschreven en bedenk of je nog iets wilt aanpassen of toevoegen. Ben je klaar? Controleer dan of je hele zinnen hebt geschreven. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

De leerling heeft in ieder geval de vijf eisen die in de opdracht stonden in de tekst verwerkt. Het verschilt per leerling wat het uiteindelijke resultaat is. Beoordeel deze opdracht naar eigen inzicht en op het niveau van de leerling, maar geef vooral feedback op de vorm (opbouw van de tekst) en inhoud. Ga hierover in gesprek met de leerling.

Les 24: Het reuzenrad

Doel: de leerling leest een krantenartikel waarin een situatie wordt beschreven en maakt daar een tekening van.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, het lezen van krantenartikelen, het visualiseren van tekst.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk in de algemene handleiding*). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je eerst een krantenartikel. Maak er een filmpje van in je hoofd en kies een moment dat jij goed voor je zag.
- Maak daar een tekening van. Schrijf onder je tekening wat je hebt getekend.
- Ben je klaar met tekenen? Lees het krantenbericht dan nog eens en kijk of je nog iets wilt toevoegen of veranderen aan je tekening. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

Het is de bedoeling dat de leerling in ieder geval een reuzenrad tekent. Daar kunnen verschillende kenmerken aan worden toegevoegd.

Het verschilt per leerling wat het uiteindelijke resultaat is. Beoordeel deze opdracht naar eigen inzicht en op het niveau van de leerling. Ga hierover in gesprek met de leerling.

Verrijkingspakket: opdrachten leerling

(Om uit te printen)

Dobbel en schrijf

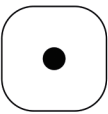
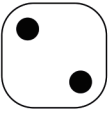

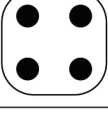
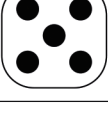

Bij deze les ga je een verhaal schrijven.
 Maar een dobbelsteen gaat bepalen over wie je schrijft,
 wat er gebeurt en waar het zich afspeelt...
 Pak een dobbelsteen en gooi drie keer.
 De eerste keer bepaalt het aantal ogen op de dobbelsteen
 over wie je verhaal gaat.
 De tweede keer bepaalt het aantal ogen wat er gebeurt.
 En de derde keer zie je waar je verhaal zich afspeelt.
 Schrijf hier op wat er bij jou uitkomt:

Wie?

Wat?

Waar?

Schrijf dan op de bladzijde hiernaast je verhaal.
 Bedenk ook een mooie titel voor je verhaal.

	Wie?	Wat?	Waar?
	een dino	is op de vlucht voor iemand	in de speeltuin
	een vleermuis	wordt verliefd	op een boerderij
	een voetballer	moet een baby redden	in een spookhuis
	een robot	hoort een gek geluid	in een boomhut
	een piraat	wordt beroemd	midden op straat
	een papegaai	drinkt een geheim drankje	in een kasteel

Titel:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

De uitvinding van de eeuw

Kun jij je voorstellen hoe het zou zijn om te leven in een wereld zonder telefoons?
Of zonder fietsen, ritsen of een kraan waar schoon water uit komt?
Niet eens zo lang geleden bestonden deze dingen nog niet.
We vonden ze pas later uit.
Er zal zeker weten nog eens een uitvinding komen waarvan we later denken: 'Hoe hebben we het al die tijd zonder gedaan?'
Hier lees je iets over een uitvinding die zelf bedacht is.

De nieuwe uitvinding: Sjef Kokkie

Bedacht door Nienke (9 jaar)

Sjef Kokkie is een uitvinding die alles voor je kan koken, ook gerechten die nog niet bestaan. Sjef Kokkie ziet eruit als een soort mens waar een oventje in zit.

Als je je hand op hem legt, voelt Sjef Kokkie precies waar je trek in hebt. Dat maakt hij dan supersnel voor je. Dus heb je zin in pizza met friet erop? Of in pasta met aardbei en banaan? Of juist in een toetje van ketchup, bevroren kaasblokjes en ijsthee?

Leg je hand op Sjef Kokkie en binnen één minuut heb je het.

Deze uitvinding is dus perfect voor ouders die niet van koken houden.

Zo kunnen hun kinderen toch altijd wat lekkers eten.

En hoeven de ouders daar niets voor te doen!

Zou jij deze uitvinding ook willen gebruiken?

Waarom wel of niet?

.....

.....

.....

Het reuzenrad

Lees eerst het bericht in de krant.

Maak er een filmpje van in je hoofd.

Kies dan een stukje uit de tekst dat jij goed voor je zag, en maak daar een tekening van op de bladzijde hiernaast.

Schrijf er ook bij wat je hebt getekend.

HET NIEUWS VAN ZWEEFHOVEN

Zaterdag 9 maart

Reuzenrad loopt vast door stroomstoring

Vandaag moest de brandweer ingrijpen op de kermis in Zweefhoven.

Het reuzenrad kwam stil te staan, terwijl er nog mensen in zaten.

In de gondels van het reuzenrad zaten in totaal 20 mensen.

Het duurde wel een uur voordat de brandweer de mensen uit het rad kon bevrijden.

Ze hebben de mensen gered met een ladderwagen.

Sommige bezoekers waren een beetje in paniek, maar gelukkig is er niemand gewond geraakt.

‘Het was supervet!’ zegt de 7-jarige Mart.

‘We zaten helemaal bovenaan en konden de hele tijd over het hele park heen kijken.

En we hoefden niet eens opnieuw in de rij te staan!’

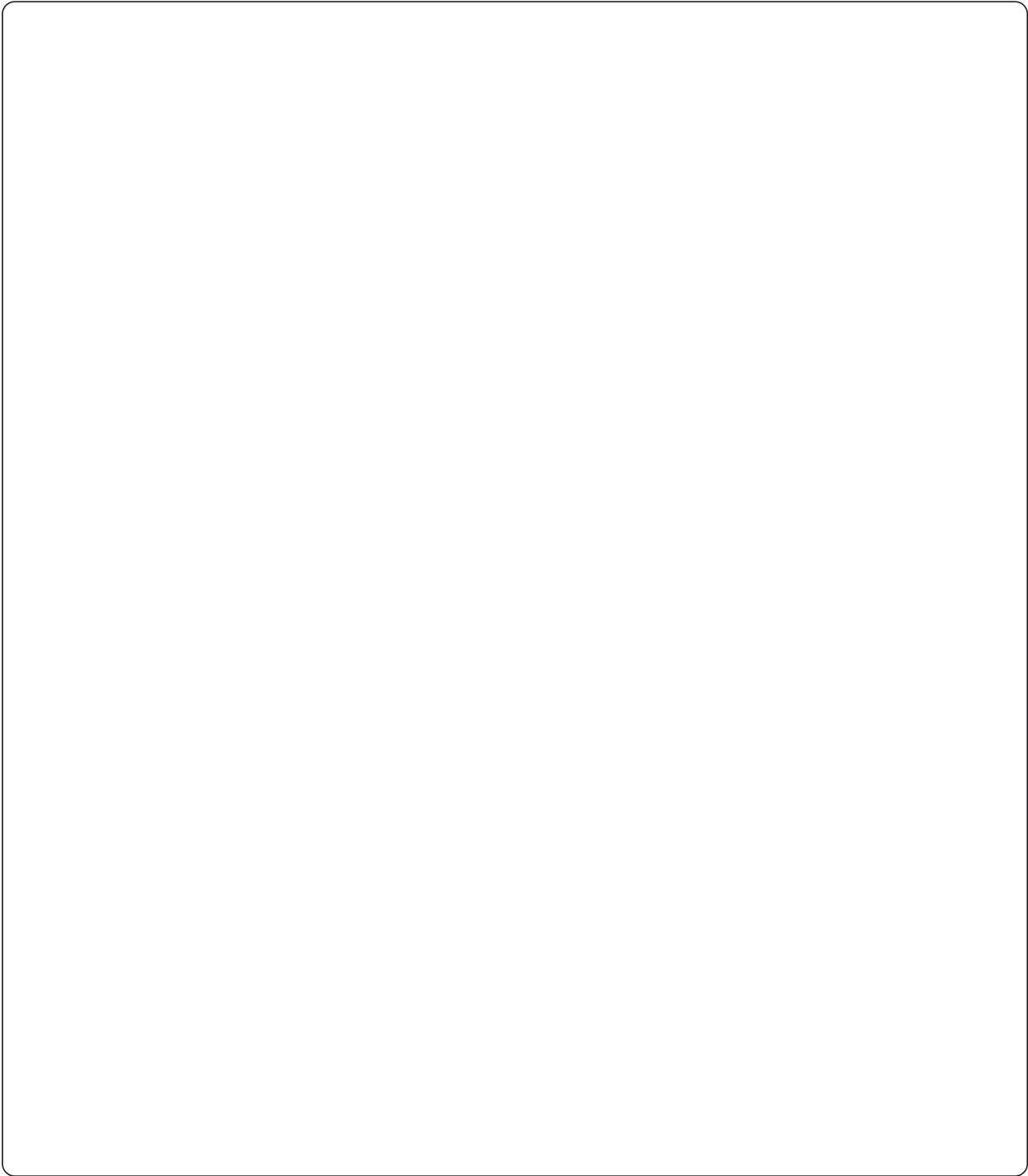
Het bleek later dat het reuzenrad stil kwam te staan door een stroomstoring.

‘Dit is ons nog nooit gebeurd!’ zegt Sep Vrek, eigenaar van het reuzenrad.

‘We hebben een katapult gebruikt om broodjes en pakjes drinken naar de mensen in de gondels te schieten.

We waren bang dat ze anders hun geld terug zouden vragen.

Dankzij de brandweer was dat gelukkig niet nodig.’

Dit heb ik getekend:

Three sets of horizontal lines for writing, each consisting of a solid top line, a dotted midline, and a solid bottom line.

Verrijkingspakket: Boekenpraat

Kaartspel Boekenpraat

Bij het Verrijkingpakket hoort ook het kaartspel Boekenpraat. Dit is leuk voor de sterke lezers, maar kan ook klassikaal gebruikt worden om praten over boeken te stimuleren.

Op de volgende pagina vind je een knipblad met een selectie van vragen uit het kaartspel Boekenpraat. Het volledige kaartspel bevat veel meer vragen op verschillende niveaus.

De handleiding kan je downloaden via onze website. Scan hiervoor de QR-code hieronder.

*Scan de QR-code
en download de
handleiding*

1

Wie is de hoofdpersoon in dit boek?

Waar merk je dat aan?

2

Waar gaat het boek over?

Wat gebeurt er aan het begin, in het midden en aan het eind?

3

Hoe voelde je je door het boek?

(Bijvoorbeeld blij, boos, bang of verdrietig.)

Hoe denk je dat dat kwam?

4

Wie is de schrijver van het boek?

Ken je nog meer boeken van deze schrijver?

5

Wat is de titel van het boek?

Wat vind je van die titel?

Bedenk zelf een titel die je ook bij het boek vindt passen.

6

Wat staat er op het omslag van het boek?

Kun je aan de voorkant zien waar het verhaal over gaat?

7

Zou je dit boek aanraden aan andere mensen?

Waarom wel of niet?

8

Op welke plek speelt het boek zich af?

Waar merk je dat aan?

9

Gaat er iets mis in dit boek?

Hoe wordt dat weer opgelost?

10

Op welk ander boek lijkt dit boek?

Waarom vind je dat?

11

Wat heb je geleerd van dit boek?

12

Kan het verhaal in dit boek ook in het echt gebeuren?

Waarom denk je dat?

13

Stel dat je een vervolg op dit boek zou schrijven, waar zou dat dan over gaan?

14

In welke tijd speelt het boek zich af?

(Bijvoorbeeld vroeger, nu of in de toekomst.)

Waar merk je dat aan?

15

Wie in het boek lijkt het meest op jou?

Waarom vind je dat?

16

Zou je dit boek kunnen voorlezen aan de kleuters?

Waarom denk je dat?

Wij wensen je veel plezier!

Namens het hele team van Actief Leren Lezen wensen wij je veel plezier met het uitproberen van Actief Leren Lezen in jouw klas.

Het proeflessenpakket voor groep 3 is met zorg samengesteld. Heb je toch nog vragen? Of loop je ergens tegenaan? Neem dan contact met ons op. Wij helpen je graag verder!

Contact opnemen

Neem contact op met jouw leesspecialist of bel of mail ons via 030-7431066 en/of info@actieflerenlezen.nl

